ISSN 0081-7147

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE

Commentationes



LIV

WYDAWNICTWO DiG

www.rcin.org.pl

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE

LIV

www.rcin.org.pl

ACADEMIA SCIENTIARUM
ET LITTERARUM POLONA
INSTITUTUM HISTORICUM

COMMENTATIONES

LIV

WYDAWNICTWO
DiG
VARSOVIAE 2016

www.rcin.org.pl

www.rcin.org.pl

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

STUDIA
ŹRÓDŁOZNAWCZE
LIV

WYDAWNICTWO DiG
WARSZAWA 2016

www.rcin.org.pl

R A D A R E D A K C Y J N A
Andrzej Biernat, Marie Bláhová, Tomasz Jasiński, Tomasz Jurek, Eduard Mühle,
Rimvydas Petrauskas, Zenon Piech, Krzysztof Skupieński, Bogumił Adam Szady,
Alicja Szymczak, Janusz Tandecki, Jan Tęgowski, Jan Wroniszewski, Zofia Zielińska

K O M I T E T R E D A K C Y J N Y
Jacek Adamczyk (sekretarz), Marcin Hlebionek, Zbigniew Dalewski, Maria Koczerska (redaktor),
Marek D. Kowalski, Marta Piber–Zbieranowska, Andrzej Rachuba (redaktor), Marek Słoń,
Maria Starnawska, Piotr Węcowski

Asystent redakcji:
Rafał Rutkowski

Adres Redakcji:
PL 00–272 Warszawa
ul. Rynek Starego Miasta 29/31
tel. (+4822) 831–02–61, fax 831–36–42
e–mail: redakcja@studia–zrodloznawcze.pl
www.studia–zrodloznawcze.pl

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(umowa nr 546/P–DUN/2015)

ISSN 0081–7147
ISBN 978–83–7181–995–7

© Copyright by Wydawnictwo DiG & Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, 2015

Tłumaczenia: Aleksandra Rodzińska–Chojnowska (angielskie), Marek Słoń (polskie)

Na okładce:
Pieczęć polskich prowincjałów dominikańskich z lat 1396(?)–1415.
AP we Wrocławiu, Rep. 58, nr 172, odcisk z 1410 r.

Skład i łamanie: Andrzej Kaczmarek

WYDAWNICTWO
DiG

PL 01–987 Warszawa
ul. Dankowicka 16c lok. 2
tel./fax +48 22 839–08–38
e–mail: dig@dig.pl; http://www.dig.pl

Druk cyfrowy: FABRYKA DRUKU w Warszawie

Redakcja prosi wszystkich Autorów o ścisłe trzymanie się zasad przygotowania tekstu, zawartych w Informacji dla Autorów „Studiów Źródłoznawczych" oraz skrótów, zawartych w Spisie skrótów na końcu tomu

www.rcin.org.pl

SPIS TREŚCI

Studia Źródłoznawcze, t. LIV, ISSN 0081–7147, ISBN 978–83–7181–995–7

www.rcin.org.pl

Zapiski krytyczne

www.rcin.org.pl

Listy do Redakcji

www.rcin.org.pl

www.rcin.org.pl

SPIS WSPÓŁPRACOWNIKÓW

Marek Adamczewski, Łódź
Agnieszka Bartoszewicz, Warszawa
Arkadiusz Borek, Warszawa
Maria Cybulska, Łódź
B.Cz. Bożena Czwojdrak, Katowice
Elżbieta Dąbrowska, Warszawa
Antoni Grabowski, Warszawa
M.H. Marcin Hlebionek, Toruń
Marek A. Janicki, Warszawa
T.J. Tomasz Jurek, Poznań
Bohdan Kaňák, Olomuniec
Paweł Kras, Lublin
Roman Mazurkiewicz, Kraków
P.N. Przemysław Nowak, Warszawa
Dariusz Opaliński, Rzeszów
Ewa Orlińska-Mianowska, Warszawa
J.P.-P. Jan Prostko-Prostyński, Poznań
H.R. Hanna Rajfura, Warszawa
Jiří Roháček, Praha
Grażyna Rutkowska, Poznań
R.R. Rafał Rutkowski, Warszawa
Dariusz A. Sikorski, Poznań
Marek Słoń, Warszawa
Miłosz Sosnowski, Poznań-Warszawa
Marcin Starzyński, Kraków
Ewa Syska, Poznań
Sobiesław Szybkowski, Gdańsk
Jakub Turek, Warszawa
Bartłomiej M. Wołyniec, Kraków
Artur Wójcik, Kraków
Jan Wroniszewski, Toruń
Tomasz Związek, Warszawa

SPIS RECENZENTÓW WEWNĘTRZNYCH

Anna Adamska, Utrecht
Wojciech Drelicharz, Kraków
Tomasz Gałuszka OP, Kraków
Ryszard Grzesik, Poznań
Lucyna Harc, Wrocław
Paweł Gut, Szczecin
Marcin Jarząbek, Kraków
Tomasz Kałuski, Katowice
Wojciech Mrozowicz, Wrocław
Adam Perłakowski, Kraków
Piotr Pokora, Poznań
Juraj Šedivý, Bratysława
Jolanta Sikorska-Kulesza, Warszawa
Jacek Soszyński, Warszawa
Anna Zajchowska, Warszawa
Michał Zwierzykowski, Poznań

www.rcin.org.pl

www.rcin.org.pl

Spis skrótów

Archiwa i zespoły archiwalne:

AA — Archiwum Archidiecezjalne
AD — Archiwum Diecezjalne [np.: AD Płocka]
AGAD — Archiwum Główne Akt Dawnych
AN — Archiwum Narodowe
AP — Archiwum Państwowe [np.: AP Poznań]
MK — Metryka Koronna w AGAD
ML — Metryka Litewska

Biblioteki:

BCzart. — Biblioteka Czartoryskich
BJ — Biblioteka Jagiellońska
BKórn. — Biblioteka PAN w Kórniku
BN — Biblioteka Narodowa
BOss. — Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
BPAU/PAN — Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie

Ważniejsze wydawnictwa źródłowe:

AGZ — Akta grodzkie i ziemskie
Bull. Pol. — Bullarium Poloniae
CDMas. — Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis
CDSil. — Codex diplomaticus Silesiae
DKuj. Maz. — Dokumenty kujawskie i mazowieckie przeważnie z XIII wieku
CDUJ — Codex diplomaticus Universitatis studii generalis Cracoviensis
C. epist. XV — Codex epistolaris saeculi decimi quinti
KDKK — Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej św. Wacława
KDm.K — Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa
KDMaz. — Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego
KDMłp. — Kodeks dyplomatyczny Małopolski
KDPol. — Kodeks dyplomatyczny Polski
KDŚl. — Kodeks dyplomatyczny Śląska
KDWlkp. — Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski
MGH — Monumenta Germaniae Historica
MGH SS — Monumenta Germaniae Historica, Scriptores
Migne PL — J. P. Migne, Patrologiae cursus completus, Series Latina
MPH — Monumenta Poloniae Historica

Studia Źródłoznawcze, t. LIV, ISSN 0081–7147, ISBN 978–83–7181–995–7

www.rcin.org.pl

MPH s.n. — Monumenta Poloniae Historica, series nova
MPV — Monumenta Poloniae Vaticana
MRPS — Matricularum Regni Poloniae summaria
NKDMaz. — Nowy kodeks dyplomatyczny Mazowsza
Schl. UB — Schlesisches Urkundenbuch
UdR. Spisy — Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy.
VL — Volumina legum
ZDMłp. — Zbiór dokumentów małopolskich

Ważniejsze wydawnictwa seryjne i ciągłe:

AKH — Archiwum Komisji Historycznej
AKP — Archiwum Komisji Prawniczej
PSB — Polski słownik biograficzny
RAU whf — Rozprawy (Polskiej) Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno–Filozoficzny
SPPP — Starodawne prawa polskiego pomniki

Ważniejsze czasopisma historyczne:

Czas. Pr. Hist. — „Czasopismo Prawno–Historyczne”
Kwart. HKM — „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
Kwart. Hist. — „Kwartalnik Historyczny”
Mies. Herald. — „Miesięcznik Heraldyczny”
Przegl. Hist. — „Przegląd Historyczny”
Rocz. Herald. — „Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie” / „Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego”
Rocz. Hist. — „Roczniki Historyczne”
Sobótka — „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”
St. Hist. — „Studia Historyczne”
St. Źrodł. — „Studia Źródłoznawcze”
Zap. Hist. — „Zapiski Historyczne”
Zap. TNT — „Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu”

Inne skróty:

bearb. — bearbeitet von
cap. — capitulum
ed. — edidit
f. — folio
fasc. — fasciculum
hrsg. — herausgegeben von
il. — ilustracja
k. — karta
kol. — kolumna
ks. — księga
lib. — liber
mf. — mikrofilm
ms — manuscriptum
mszp. — maszynopis
n. — i następna (np.: s. 22 n.)
nlb. — nieliczbowane
nr kat. — numer katalogowy
or. — oryginał
p. — pagina
przyp. — przypis
r — recto
red. — redaktor, redakcja
rkps — rękopis
repr. — reprint
s. — strona
sygn. — sygnatura
szp. — szpalta
v — verso
vol. — volumen
wyd. — wydanie, wydawca
z. — zeszyt

www.rcin.org.pl

Wymogi redakcyjne i instrukcja dla Autorów „Studiów Źródłoznawczych”

Redakcja zwraca się do wszystkich Autorów z prośbą o stosowanie następujących zasad, dotyczących formy nadsyłanych tekstów:

1. Wszystkie teksty prosimy przesyłać w formie elektronicznej jako załącznik do e-maila, skierowanego pod naszym adresem internetowym: redakcja@studia-zrodloznawcze.pl

2. Ostateczna decyzja o zawartości bieżącego tomu jest podejmowana w maju danego roku.

3. W tekstach przeznaczonych do działów „Rozprawy”, „Materiały”, „Przeglądy”, „Dyskusje” umieszczamy na początku imię i nazwisko autora oraz afiliację (w przypadku zatrudnienia w uczelni lub instytucji naukowobadawczej) lub miasto (w przypadku Autorów niezatrudnionych oraz doktorantów i studentów). Wszystkie te elementy prosimy pisać zwykłą czcionką, nie zaś wielkimi literami.

4. Pod imieniem i nazwiskiem, afiliacją lub miastem pochodzenia Autora prosimy umieścić tytuł, a następnie, pod tytułem: Zarys treści (krótka charakterystyka artykułu; objętość 400–700 znaków); a pod tym Słowa kluczowe (maksymalnie 5–7 słów lub fraz w języku polskim i angielskim). Prosimy także o dołączenie streszczenia o objętości nie przekraczającej 1 strony maszynopisu (do 1800 znaków ze spacjami), z zaznaczeniem języka, na który ma być tłumaczone (lub od razu w tym języku). W streszczeniu nie należy ograniczać się jedynie do omówienia treści. Należy przedstawić krótko również rezultat przeprowadzonej analizy i główne konkluzje z niej płynące oraz omówić zastosowaną metodologię.

Do artykułów i innych tekstów wymienionych w pkt. 3 prosimy o dołączenie krótkiej noty o Autorze w języku polskim i angielskim (do 500 znaków). Prosimy podać pełny adres podstawowego miejsca pracy oraz aktualny adres e-mail. Dane te są konieczne do indeksowania w bazach danych, zgodnie z wymogami MNiSW. Prosimy także o dołączenia, na końcu artykułu, bibliografii selektywnej, obejmującej najważniejsze i najnowsze wykorzystane publikacje. W bibliografii podajemy najpierw wykaz źródeł (edycji źródłowych), a potem opracowań. Nie stawiamy kropek na końcu opisu bibliograficznego kolejnych pozycji. W wypadku opisu bibliograficznego artykułów z czasopism i prac zbiorowych podajemy strony od..do, jak w przykładach zawartych niżej w punkcie 10.

5. Cytaty w tekście z opracowań dajemy zawsze czcionką prostą w cudzysłowie. W cytatach z niepublikowanych źródeł lub aneksach źródłowych stosujemy instrukcję wydawniczą Adama Wolffa (St. Źródł., 1, 1957, s. 155–181) w odniesieniu do źródeł średniowiecznych i — ewentualnie — wczesnonowożytnych. W stosunku do tekstów z XIX i XX wieku należy stosować się do zwyczajów przyjętych w publikacjach źródeł z tego okresu lub napisać własną instrukcję, co jest również możliwe wobec wcześniejszych źródeł.

6. W nagłówku recenzji umieszcza się kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule podajemy imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (cyframi arabskimi) i dalej: wydawnictwo, miejsce i rok wydania oraz liczbę stron liczbowanych i nieliczbowanych oraz liczbę ilustracji. Jeżeli recenzowana praca stanowi nowy tom jakiejś serii wydawniczej, to nazwę serii i numer tomu podajemy, oddzielając te elementy przecinkami, przed nazwą wydawnictwa. Wyrazy Autor, Wydawca, Redaktor w odniesieniu do autora recenzowanej pozycji, wydawcy recenzowanego wydawnictwa źródłowego lub redaktora pracy zbiorowej piszemy dużą literą. Imię i nazwisko autora recenzji oraz afiliację umieszcza się na końcu tekstu z prawej strony. Artykuły recenzyjne i dyskusje powinny być przez autora opatrzone tytułem, a pełny opis bibliograficzny zamieszcza się w pierwszym przypisie.

Przykładowe opisy bibliograficzne recenzowanych pozycji:

Zenon Piech, *Monety, pieczęcie i herby w systemie symboli władzy Jagiellonów*, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2003, ss. 365, 1 nlb., il. 83.

Kolektarz wawelski sprzed 1526 roku świadek liturgii Kościoła krakowskiego w XV, XVI i XVII wieku, wyd. X. Szymon Fedorowicz, Monumenta Sacra Polonorum, t. 3, Polska Akademia Umiejętności, Kraków 2007, ss. 478, il. barwnych 24.

www.rcin.org.pl

7. W tekstach stosujemy ogólnie przyjęte skróty (np., m.in., itp., tzw.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek) — inne — jak najoszczędniej — w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (15 VII 1410; 16 lipca; w lipcu 1410 r.).

8. Stosujemy przypisy dolne. Odnośniki do przypisów w tekście powinny być umieszczane przed kropką kończącą zdanie (chyba że kończy je skrót: w. — wiek, r. — rok) lub przed przecinkiem w środku zdania (chyba że muszą się znaleźć między słowami, których nie oddziela przecinek). Po każdym przypisie stawiamy kropkę. W recenzjach i artykułach recenzyjnych przypisy stosuje się na tych samych zasadach, jak w każdym innym artykule naukowym. W nawiasach w samym tekście mogą być umieszczanie jedynie numery stron recenzowanej pracy.

9. W przypisach prosimy stosować skróty zgodnie z zamieszczonym wykazem. Tytuły książek i artykułów pisze się kursywą; czasopism — czcionką prostą, w cudzysłowie (chyba, że na nazwę czasopisma stosuje się skrót, wtedy bez cudzysłowu); serii wydawniczych — prosto, bez cudzysłowu. Po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów). Numery tomów, roczników, zeszytów i części periodyków oraz innych publikacji podaje się cyframi arabskimi, a nazwiska autorów drukiem zwykłym, a nie rozstrzelonym. Przy autorach przywoływanych w tekście zasadniczym podajemy za pierwszym razem imię w pełnym brzmieniu, potem inicjał imienia; w przypisach — inicjał imienia, również w skróconym opisie bibliograficznym.

10. W przypisach odnoszących się do opracowań podajemy za pierwszym razem podstawowy opis bibliograficzny, a następnie inicjał imienia i nazwisko autora oraz skrócony tytuł bez wielokropka, np.

za pierwszym razem: W. Abraham, *Organizacja Kościoła w Polsce do połowy wieku XII*, Poznań 1962, s. 98–103,
następnie: W. Abraham, *Organizacja Kościoła*, s. 117–120;

lub

B. Kürbisówna, *Żywot bł. Salomei jako źródło historyczne*, w: *Studia historica. W 35–lecie pracy naukowej Henryka Łowmiańskiego*, Warszawa 1958, s. 145–154, a następnie: B. Kürbisówna, *Żywot bł. Salomei*, s. 150.

Uwaga — nie używamy: op. cit., ibidem. W wypadku powtarzania w dwóch lub kilku kolejnych przypisach tego samego opracowania/źródła, piszemy: tamże. Jeżeli w jednym przypisie lub dwóch sąsiednich cytowane są prace tego samego autora, to piszemy: tenże, taż, ciż, też.

Przykłady opisu artykułu z czasopisma:

A. Gieysztor, *Społeczeństwo i państwo pierwszych Piastów wobec chrystianizacji*, „Nasza Przeszłość”, 69, 1988, s. 11–22.

A. Gieysztor, *Syntezy, kompendia i pomoce historiografii polskiej w ostatnim półwieczu*, Kwart. Hist., 94, 1987, nr 1, s. 243–253.

Przykład opisu artykułu z pracy zbiorowej:

G. Labuda, *Księżna Dobrawa i książę Mieszko jako rodzice chrzestni Polski piastowskiej*, w: *Scriptura custos memoriae. Prace historyczne*, red. D. Zydorek, Poznań 2001, s. 3 n.

Przykład opisu wydawnictwa źródłowego:

Miracula venerabilis patris Prandotae episcopi Cracoviensis, wyd. W. Kętrzyński, w: MPH, t. 4, Lwów 1884, nr 8, s. 452 n.

Przykład opisu książki należącej do serii:

Rejestry gospód w Krakowie z lat 1632 i 1649, wyd. K. Follprecht, Fontes Cracovienses, t. 11, Kraków 2005

Przykład opisu artykułu z PSB:

W. Dworzaczek, R. Świętochowski, *Okolski Szymon*, w: PSB, t. 23, Wrocław 1978, s. 679–691.

Podobnie zapisujemy artykuł z encyklopedii, leksykonów itp.

11. W przypisach odnoszących się do wydawnictw źródłowych stosujemy skróty znajdujące się w Spisie skrótów na końcu każdego tomu „Studiów Źródłoznawczych”. Jeżeli dane wydawnictwo nie ma swojego skrótu w tym Spisie, a jego nazwa powtarza się w naszym artykule, tworzymy skrót w pierwszym przypisie, umieszczając go w nawiasie kwadratowym po słowie „dalej”, np.

Korespondencja żupnika krakowskiego Mikołaja Serafina z lat 1437–1459, wyd. W. Bukowski, T. Płóciennik, A. Skolimowska, Kraków 2006 [dalej: *Korespondencja żupnika*], nr 27.

12. W przypadku cytowania tekstu dostępnego w Internecie, stosujemy zapis zgodny z następującym przykładem:

H. Rutkowski, *Mapy Karola Perthéesa*, <http://mapy.geohistoria.pl/perthees/TMH- Komentarz_do_map_Pertheesa.pdf> [dostęp: 28.03.2014]

13. Przyjmujemy do druku materiały oryginalne. Tekst musi być wynikiem samodzielnych badań, niepublikowanych wcześniej w innym miejscu. Jeżeli przesłany do redakcji tekst był przedtem rozpowszechniany w innej formie (np. w wersji skróconej, w innym języku, w Internecie) prosimy Autorów o podanie stosownej informacji, abyśmy mogli ocenić zasadność publikacji na naszych łamach.

www.rcin.org.pl

www.rcin.org.pl

Cena 40,00 zł (w tym 5% VAT)

ISSN 0081-7147

9 770081 714165

ISBN 978-83-7181-995-7

9 788371 819957

www.rcin.org.pl